

'Risico en rendement g

Algemeen

[Durkje Hietkamp]

De turbulentie op de financiële en mondiale grondstoffenmarkt raakt ook de diervoedersector. Volgens Rhandy Macnack, directeur van Cargill Europe, bepaalt vooral China de toekomstige diervoederprijzen. „Als China verandert, beweegt de hele wereld.”

Ondernemen in een onzekere markt, is het thema van de Nevedi-jaarvergadering in Ermelo. Ad Hectors, voorzitter

van Nevedi, opent de zitting: „De afzet van mengvoederbedrijven is gedaald met ruim vijf procent door een veranderd bestedingspatroon van de consument. Bovendien neemt het aantal boerenbedrijven dat zelf voer mengt toe.”

De voorzitter onderstreept het belang van een duurzame voedselproductie. „Enerzijds zijn er een miljard mensen ondervoed. Anderzijds hebben evenveel mensen te kampen met overgewicht.” Hectors benadrukt de noodzaak en bereidheid tot nauwe samenwerking in de voedselketen. Hij acht daarbij kennisuitwisseling met andere landen van groot belang. Vooral hoogproductieve gewas-

sen kunnen bijdragen aan een oplossing voor structurele grondstoffenschaarste, volgens hem. „Ik wil geen somber scenario schetsen, maar we hebben innovatieve denkers en doeners nodig. We moeten het dak repareren als de zon schijnt.”

Herstel

Robbert Klaasman, voorzitter van de Friesland Bank, belicht het ondernemerschap in de diervoedersector en de agrarische grondstoffenmarkt vanuit financieel oogpunt. „Wij als bank, zijn leverancier van grondstoffen voor de economie”, vergelijkt hij. Het was een uitzonderlijk jaar voor bankiers. „We waren niet gewend dat het slecht gaat met onze sector.” De Friesland Bank, met een balans van bijna 12 miljard euro, boekte een negatief resultaat van -75 miljoen euro in 2008. Tot eind oktober 2008 stegen de prijzen van agrarische producten door de toenemende vraag naar grondstoffen. Daarna was er een duidelijke uitschieter naar beneden met enorme gevolgen. De kredietopslagen zijn sinds de start van de kredietcrisis fors hoger, laat hij zien aan de hand van een grafiek. „De kredietrend maakt banken kwetsbaar. De rentevoet gaat met een enorme stap naar beneden. Banken lenen elkaar geen geld meer en beursfondsen zien hun winsten verdampen”, vertelt de bestuursvoorzitter. Dat gegeven heeft grote invloed op ondernemingen, onder andere op de waardering ervan (zie kader). In de recessie bouwen afnemers voorra-

Robbert Klaasman, voorzitter Raad van Bestuur Friesland Bank

Ratingmodel

De veranderingen op de grondstoffenmarkt beïnvloeden het financiële risicoprofiel van ondernemingen negatief. Het risicoprofiel van een onderneming bepaalt welke renteopslag wordt gehanteerd. Per klant is er een ratingmodel bestaande uit vier bouwstenen: financiële beoordeling, business beoordeling, beoordeling betaalgedrag (MKB) en kwalitatieve aspecten. Aan de verschillende bouwstenen worden gewichten toegekend. Een lagere rating leidt tot extra aandacht en desnoods intensief beheer. Lagere rating betekent hoger risico en zwaardere kapitaalsvereisten en leidt tot hogere renteopslag voor de klant.

t gaan hand in hand'

Jaarvergadering Nevedi: Ondernemen in onzekere markten

den af. De productie daalde harder dan de consumptie, toont Klaasman. Door een soort van kopersstaking proberen bedrijven de voorraad in te perken.

Sinds juni 2009 herstelt de vraag naar grondstoffen en stijgen ook de prijzen, en de vooruitzichten lijken goed, volgens Klaasman. Ken je markt, klant en risico en focus op wat je goed kunt, luidt zijn advies. „Verwacht altijd het onverwachte. Dat maakt ondernemen leuk“, besluit de voorzitter. „Maar wees gewaarschuwd: Risico en rendement gaan hand in hand.“

Ondenikbaar

Dat stelt ook Rhandy MacNack, directeur Cargill Europe. Hij ging in op de volatilitéit van de grondstoffenmarkt. „Er was paniek en onzekerheid. De risico's, overheidsinterventies en de inbalans zijn groter geworden“, begint hij. „Maar we zien in de vrachtenmarkt een herstel optreden. De euro stijgt in waarde, maar de fluctuaties blijven groot. In een crisis gebeurt het ondenkbare. We moeten breder kijken dan in het verleden.“

Niet alleen de bemoeienis van de overheid, denk aan de ggo-discussie, maar ook de impact van het weer op de grondstoffenkwaliteit is enorm, volgens MacNack. Hij noemt als voorbeeld de slechte cacao-oogsten in Afrika en soja-oogsten in Oost- en Zuid-Amerika.

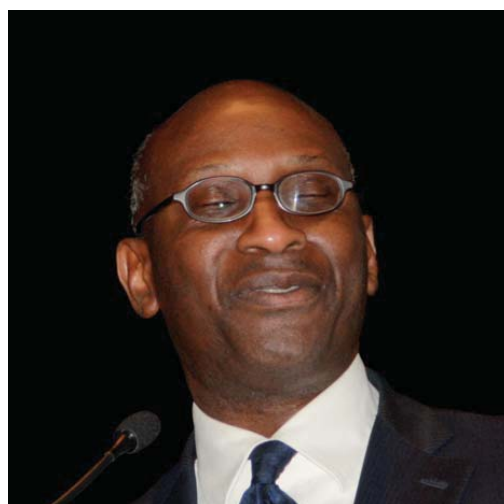
Spotmarkt

De diervoederindustrie heeft blijvend te maken met sterk fluctuerende markten,

constateert MacNack. De risico's voor kopers van grondstoffen nemen aangrijpend toe. Terwijl voorheen vooral vooruit werd gekocht (termijnmarkt), wordt nu meer op de spotmarkt gekocht. „Daardoor wordt het risicoprofiel anders. We zijn meer overgeleverd aan de waan van de dag“, aldus MacNack. China is daarin de grootste speler geworden, met name voor soja. Het land is verantwoordelijk voor 53 procent van de sojameelstromen wereldwijd. China heeft strategische voorraden aangelegd door in te kopen op de wereldmarkt. De impact daarvan op de sojaprijs is gigantisch. „China blijft een heel grote factor op de prijzen“, verwacht MacNack. Dat effect wordt nog eens versterkt door de slechte oogsten in Zuid-Amerika en de ggo-discussie. MacNack voorziet herstel van de voorraden. Voor diervoederprijzen betekent dat een neerwaartse druk. „Dat zou tot een prijsherstel moeten leiden.“

Minder vlees

Een andere ontwikkeling is de veranderde vleesconsumptie. In de VS wordt minder vlees geconsumeerd en vaker thuis gegeten in plaats van buiten de deur. De consument gaat efficiënter om met voedsel. MacNack merkt een verschuiving van rundvlees naar vleeskuikens. Volgens hem is varkensvlees en vooral pluimveevlees een licht groeiend marktsegment en blijft de afzet van het relatief dure rundvlees stabiel. De melkprijs ziet er

Rhandy MacNack, directeur Cargill Europe.

droevig uit. „In voer voor melkvee is soja daardoor een te dure grondstof.“ Cargill voorziet voor seizoen 09/10 een groei van de vraag naar vlees met 1 procent. „Daardoor zal de vraag naar soja wereldwijd stijgen met 0,3 procent. De consumptie blijft wereldwijd toenemen, dus ook de vraag naar grondstoffen.“ MacNack voorziet een stabiele Europese mengvoermarkt voor de komende jaren. „Samenwerking biedt nieuwe kansen, bijvoorbeeld op het gebied van de toeleveringsketen en logistiek, risicomangement, onderzoek en ontwikkeling en kwaliteit“, besluit MacNack. —

